

Sygnatura akt VIII C 557/22

WYROK ZAOCZNY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Bartek Męcina

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Ławniczak

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2023 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko P. M.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.411,92 zł (trzy tysiące czterysta jedenaście złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 5 maja 2022 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 880,46 zł (osiemset osiemdziesiąt złotych czterdzieści sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. nadaje wyrokowi w punkcie 1 (pierwszym) rygor natychmiastowej wymagalności.

Sygn. akt VIII C 557/22

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 8 sierpnia 2022 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, wystąpił przeciwko pozwanemu P. M. o zapłatę kwoty 9.002,31 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 5 maja 2022 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu powód wyjaśnił, że pozwany poprzez podpisanie weksla z dnia 21 maja 2021 roku zobowiązał się do zapłaty oznaczonej w jego treści sumy pieniężnej, opiewającej na kwotę dochodzoną pozwem. Wezwany do wykupu weksla dłużnik nie dokonał żadnej wpłaty. Ponadto wskazał, iż weksel został wystawiony na zabezpieczenie zwrotu całego zadłużenia z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 21 maja 2021 roku.

(pozew k. 4-4v.)

W piśmie procesowym z dnia 21 grudnia 2022 roku pełnomocnik powoda uzupełniająco wyjaśnił, że na dzień wniesienia pozwu P. M. wpłacił łącznie kwotę 2.163 zł odpowiadającą wartości rat 1-7, która została zarachowana na poczet należności głównej zgodnie z pkt 2.5 umowy pożyczki, tj. w pierwszej kolejności na spłatę kwoty z tytułu pożyczki, a także zgodnie z kalendarzem spłat dołączonym do umowy. Wskazał, że opłata przygotowawcza stanowi koszt związany z przygotowaniem umowy, w tym zgromadzeniem koniecznych dokumentów i dokonaniem weryfikacji

kredytowej pożyczkobiorcy, uruchomieniem środków, a jej wysokość została skalkulowana tak, że odpowiada rzeczywistym poniesionym przez pożyczkodawcę kosztom wykonania w/w czynności. Z kolei prowizja stanowi wynagrodzenie z udzielenie pożyczki. Dodał, że naliczone w umowie koszty nie przekraczają limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu, nie są dochodem, a stanowią przychód powoda, zaś na ich wysokość wpływają zarówno koszty stałe (opodatkowania podatkiem CIT, wynagrodzenia pośrednika finansowego, pozyskania kapitału), jak i ryzyko związane z udzieleniem pożyczki. Kwota uiszczanego podatku CIT (19%) wyniosła przy tym 950 zł, wynagrodzenie pośrednika (5% w przypadku pierwszej umowy oraz 2,5% dla dalszych umów) 556,20 zł, zaś koszt pozyskania kapitału pożyczki co najmniej 8,9% kwoty kapitału.

(pismo procesowe k. 33-35)

Na rozprawie w dniu 13 lutego 2023 roku w imieniu powoda jego pełnomocnik nie stawił się – został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy. Pozwany nie stawił się na termin rozprawy, pomimo prawidłowego wezwania, nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności, nie złożył w sprawie żadnych wyjaśnień, w tym odpowiedzi na pozew. W związku z powyższym Sąd wydał wyrok zaoczny.

(protokół rozprawy k. 46)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany P. M. w dniu 21 maja 2021 roku zawarł z powodem umowę pożyczki gotówkowej nr (...), na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 5.000 zł (całkowita kwota pożyczki). Wyplaconą kwotę wraz z opłatą przygotowawczą – 528 zł, wynagrodzeniem prowizyjnym – 4.472 zł oraz odsetkami umownymi w wysokości 7,02% w skali roku – 1.124 zł, łącznie 11.124 zł, pozwany zobowiązał się spłacić w 36 ratach po 309 zł każda, wymagalnych w terminie do 1-go dnia każdego miesiąca, począwszy od lipca 2021 roku. Na zabezpieczenie pożyczki pożyczkobiorca obowiązany był wystawić

i przekazać pożyczkodawcy w dniu podpisania umowy jeden weksel in blanco „nie na zlecenie”, który zachowywał ważność do momentu całkowitej spłaty zobowiązań wynikających z umowy pożyczki. Wierzytelności pożyczkobiorcy wynikające z umowy pokrywane były w ramach danej raty w następującej kolejności: kwota z tytułu pożyczki, odsetki umowne. W przypadku, gdy opóźnienie pożyczkobiorcy w płatności kwoty równej jednej racie przekraczało 30 dni, pożyczkodawca był uprawniony do wypowiedzenia umowy po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, a także do wypełnienia weksla na zasadach określonych w deklaracji wekslowej. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni. Wypowiedzenie umowy było równoznaczne z postawieniem w stan natychmiastowej wymagalności należnej pożyczkodawcy całkowitej kwoty do zapłaty, o czym pożyczkobiorca był informowany w treści oświadczenia o wypowiedzeniu. Od zadłużenia przeterminowanego powód był uprawniony do naliczania odsetek umownych za każdy dzień zwłoki w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie.

Zgodnie z deklaracją wekslową pozwany upoważnił powoda do wypełnienia weksla, do wpisania domicyliata i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu wobec pożyczkodawcy wynikającemu z umowy pożyczki łącznie z faktycznie poniesionymi przez pożyczkodawcę kosztami, m.in. gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

(umowa pożyczki k. 5-7v., harmonogram spłat k. 8, k. 38, deklaracja wekslowa k. 11, okoliczności bezsporne)

W okresie obowiązywania umowy z tytułu zaciągniętej pożyczki P. M. dokonał spłaty pierwszych siedmiu rat uiszczając łącznie kwotę 2.163 zł. Wobec braku dalszych wpłat pożyczkobiorcy, pismem z dnia 4 kwietnia 2022 roku powód wypowiedział umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia oraz poinformował o wypełnieniu weksla na sumę 9.002,31 zł. Zadłużenie to obejmowało: kwotę niespłaconej pożyczki – 8.961 zł oraz odsetki – 41,41 zł.

Odsetki umowne liczone za okres obowiązywania umowy (raty nr 1-11) wyniosły łącznie 559,16 zł.

Należne powodowi odsetki karne dochodzone z tytułu nieuiszczonych w terminie rat nr 1-10, za okres od daty wymagalności każdej z nich do dnia zapłaty, a w przypadku rat nr 8-10 do dnia 3 kwietnia 2022 roku, liczone wyłącznie od części kapitałowej każdej raty, wynoszą:

- rata nr 1 (kapitał 111,43 zł) – odsetki za okres od dnia 2 lipca 2021 roku do dnia 27 lipca 2021 roku – 0,89 zł,
- rata nr 2 (kapitał 112,80 zł) – odsetki za okres od dnia 3 sierpnia 2021 roku do dnia 16 sierpnia 2021 roku – 0,48 zł,
- rata nr 3 (kapitał 114,18 zł) – odsetki za okres od dnia 2 września 2021 roku do dnia 13 października 2021 roku – 1,49 zł,
- rata nr 4 (kapitał 117,31 zł) – odsetki za okres od dnia 2 października 2021 roku do dnia 12 listopada 2021 roku – 1,65 zł,
- rata nr 5 (kapitał 116,95 zł) – odsetki za okres od dnia 3 listopada 2021 roku do dnia 9 grudnia 2021 roku – 1,60 zł,
- rata nr 6 (kapitał 120,02 zł) – odsetki za okres od dnia 2 grudnia 2021 roku do dnia 10 stycznia 2022 roku – 1,91 zł,
- rata nr 7 (kapitał 119,78 zł) – odsetki za okres od dnia 4 stycznia 2022 roku do dnia 14 lutego 2022 roku – 2,15 zł,
- rata nr 8 (kapitał 121,24 zł) – odsetki za okres od dnia 2 lutego 2022 roku do dnia 3 kwietnia 2022 roku – 3,44 zł,
- rata nr 9 (kapitał 127,25 zł) – odsetki za okres od dnia 2 marca 2022 roku do dnia 3 kwietnia 2022 roku – 2,03 zł,
- rata nr 10 (kapitał 124,08 zł) – odsetki za okres od dnia 2 kwietnia 2022 roku do dnia 3 kwietnia 2022 roku – 0,12 zł,

(weksel k. 8, wypowiedzenie umowy k. 10, wykaz wpłat k. 36, wyliczenie odsetek k. 37, kalkulator odsetkowy)

Do dnia wyrokowania strona pozwana nie spłaciła dochodzonego w sprawie zadłużenia.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w części.

Za podstawę dochodzonego w sprawie roszczenia powód przyjął przepis art. 720 k.c. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury, kodeksowa definicja pożyczki wskazuje, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym. Dopiero wówczas zasadne staje się oczekiwanie od biorącego pożyczkę, że udowodni on spełnienie swego świadczenia umownego tj. zwrot pożyczki (por. m.in. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 17 kwietnia 2012 roku, I ACa 285/12, LEX). Innymi słowy pozwany, od którego powód domaga się zwrotu pożyczki nie musi wykazywać zwrotu pożyczki, dopóty powód nie wykaże, że pożyczki udzielił.

W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu, nie budziły wątpliwości twierdzenia faktyczne powoda o tym, że łączyła go z pozwanym umowa pożyczki gotówkowej

nr (...), na mocy której udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 5.000 zł, zaś pozwany zobowiązał się spłacić łączną kwotę 11.124 zł w 36 ratach zgodnie z harmonogramem spłat. Powód na potwierdzenie łączącego go z dłużnikiem stosunku zobowiązaniowego przedłożył umowę podpisaną przez P. M. wraz z harmonogramem spłat, jak również podpisany

przez dłużnika weksel in blanco, których autentyczność nie była przez stronę przeciwną podważana, w konsekwencji Sąd uznał, że powód wykazał swoje roszczenie co do zasady. W oparciu o twierdzenia powoda Sąd przyjął ponadto, iż na poczet zadłużenia pozwany dokonał wpłat na łączną kwotę 2.163 zł, co pozwoliło na spłatę siedmiu pierwszych rat. Podkreślenia wymaga, że to na pozwanym, zgodnie z ciężarem dowodu (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.), ciążył obowiązek udowodnienia, że spłacił zadłużenie w całości albo w większym zakresie, aniżeli oznaczonym przez powoda, jeśli z faktu tego chciał wywodzić korzystne dla siebie skutki prawne.

Wątpliwości Sądu nie budziło również, że wobec braku spłaty zadłużenia w terminach określonych harmonogramem powód wypowiedział przedmiotową umowę, a następnie wypełnił weksel na sumę, która odpowiadała – biorąc pod uwagę postanowienia umowne – kwocie zadłużenia pozwanego. Zaoferowany przez powoda materiał dowodowy daje także asumpt do wniosku, że z punktu widzenia postanowień umownych weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową i prawidłowo przedstawiony do zapłaty. Wątpliwości nie budziło ponadto, że strona powodowa jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana, jako osoba fizyczna jest konsumentem. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy z dnia 21 maja 2021 roku były dla jej stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana również in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określone postanowieniami umowy. Umowy konsumenckie podlegają bowiem ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ §1 k.c.

z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez proferenta (por. m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07, LEX).

Strona powodowa w pozwie domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 9.002,31 zł z tytułu umowy pożyczki gotówkowej. Godzi się przypomnieć, że całkowita kwota do zapłaty została w umowie oznaczona na kwotę 11.124 zł i obejmowała poza kwotą kapitału: wynagrodzenie prowizyjne – 4.472 zł, opłatę przygotowawczą – 528 zł oraz odsetki umowne – 1.124 zł. Biorąc zaś pod uwagę, że strona pozwana nie wykonała swojego zobowiązania, powód wypowiedział umowę pożyczki, wskazując, że zadłużenie z tego tytułu wzrosło o odsetki karne w wysokości 41,31 zł.

Pierwsze co budzi wątpliwości na gruncie umowy stron to naliczenie przez powoda wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 4.472 zł, która to kwota stanowi ponad 89% kwoty udzielonej pożyczki. W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy, w której zastrzeżono prowizję uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., art. 353¹ k.c. i art. 5 k.c., a także za stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. W myśl bowiem tego ostatniego przepisu, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Wskazania wymaga, że w sprawie w ogóle nie wyjaśniono kryteriów, jakimi kierował się pożyczkodawca ustalając wysokość omawianej prowizji. O ile za niesporne uznać należy, że pożyczkodawca ma prawo pobierać wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, to jednocześnie oczywistym pozostaje, iż wynagrodzenie to nie może być kształtowane w sposób dowolny. Konstatacji tej nie zmienia okoliczność, iż przepisy ustawy o kredycie konsumenckim (art. 36a) ograniczają wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu poprzez wprowadzenie matematycznego wzoru służącego do obliczenia tychże. Wzór ten ustala bowiem maksymalną, a nie powszechnie obowiązującą wysokość kosztów dodatkowych. Zamieszczony w ustawie wzór nie może stanowić sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych przez dodawanie do kwot spłaty bliżej nieuzasadnionych i z niczego nie wynikających dodatkowych obciążeń. Pożyczkodawca udzielając pożyczki w wysokości 5.000 zł i pobierając od tej kwoty odsetki umowne nie może doliczać do kwoty spłat dalszych 4.472 zł tylko dlatego, że z wzoru zawartego w art. 36a cyt. wyżej ustawy taka kwota odnośnie tej pożyczki może być wyliczona. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2020 roku (V CNP 7/20, L.), rozpatrując stan faktyczny, w którym pozaodsetkowe koszty kredytu były równe kwocie kapitału pożyczki, który to stan jest tożsamy z sytuacją występującą na gruncie omawianej sprawy, „ustalenie

opłaty przygotowawczej, opłaty za pakiet oraz prowizji w wysokości 100 % faktycznie otrzymanej kwoty pożyczki nie pozwalało na stwierdzenie, że świadczeniu konsumenta odpowiadało wzajemne świadczenie podmiotu udzielającego pożyczki”. Powtórzenia wymaga, że w sprawie całkowicie nieweryfikowalne jest, czy koszty tego rodzaju, co omawiane, są faktycznie ponoszone, w szczególności w związku z nakładem pracy, wygenerowanymi wydatkami, czy też współlistniejącym ryzykiem. Kwestie te powód zdaje się całkowicie pomijać, przyjmując odgórnie, że koszty około kredytowe w wysokości zbliżonej do maksymalnych ustawą przewidzianych należą mu się tylko i wyłącznie z uwagi na brzmienie komentowanego przepisu ustawy. Taki tok rozumowania, a więc de facto wyłączający jakąkolwiek kontrolę ze strony Sądu pod kątem rażącego naruszenia interesów konsumenta (nadmierność ustalonych kosztów wobec faktycznie poniesionych wydatków) nie może zasługiwać na aprobatę. Nie budzi przy tym wątpliwości, że wprowadzenie do ustawy

o kredycie konsumenckim konstrukcji pozaodsetkowych kosztów kredytu nie wyłącza możliwości badania, czy zapisy umowne przewidujące tego rodzaju koszty nie stanowią niedozwolonych klauzul umownych. Wprawdzie sporna prowizja została ustalona w umowie zawartej przez strony, to jednak pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. I tak, w myśl art. 353¹ k.c. treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Tymczasem zapisy umowy odnoszące się do przedmiotowej prowizji są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kształtują obowiązki drugiej strony umowy (pożyczkobiorcy – pozwanego) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, albowiem określona przez pożyczkodawcę prowizja nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia. W tym miejscu wypada przypomnieć, że w judykaturze uznaje się, że pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom – przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego – kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję – na niekorzyść konsumenta – praw

i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/13 oraz z dnia 3 lutego 2006 roku,

I CK 297/05, Biul. SN 2006/5-6/12). Dokonując oceny rzetelności określonego postanowienia umowy konsumenckiej należy zawsze rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń, kosztów

i ryzyka, jaki wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadać jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone, pamiętając jednocześnie podczas dokonywania kontroli o tym, że każdorazowo istotny jest charakter stosunku prawnego regulowanego umową, który w konkretnej sytuacji może usprawiedliwiać zastosowaną konstrukcję i odejście do typowych reguł wyznaczonych przepisami dyspozytywnymi. Wskazać wreszcie należy, że nie jest rolą Sądu ustalanie,

w jakiej wysokości pożyczkodawca był uprawniony naliczyć prowizję od udzielonej pozwanemu pożyczki. To powód winien wykazać kryteria, jakimi kierował się ustalając omawianą opłatę i właściwie uzasadnić konieczność naliczenia wynagrodzenia w tej właśnie wysokości, której to powinności powód nie sprostował. Powód nie zaoferował również żadnych dowodów, które potwierdzałyby jego twierdzenia na okoliczność uiszczenia podatku CIT, zapłaty prowizji agentowi, czy też poniesienia kosztów związanych z koniecznością nabycia środków na wypłatę pożyczki pozwanemu, przez co twierdzenia te nie poddają się jakiegokolwiek weryfikacji. Na koniec tej części rozważań podniesienia wymaga, że Sądowi z urzędu wiadomym jest, iż w przypadku umów pożyczek zawieranych przed wejściem w życie przepisu art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, powód naliczał wynagrodzenie prowizyjne w znacznie niższej wysokości, aniżeli jak na gruncie niniejszej umowy, rekompensując jednak owe działanie dodatkową opłatą z tytułu ubezpieczenia, której wysokość przekraczała kapitał pożyczki (tak przykładowo w sprawie

VIII C 1620/17, gdzie wynagrodzenie umowne wyniosło 465 zł, zaś składka za ubezpieczenie 3.479 zł przy kapitale pożyczki 3.000 zł, czy też w sprawie VIII C 2074/17, gdzie prowizja wyniosła 1.248 zł, zaś składka za ubezpieczenie 9.516 zł przy kapitale pożyczki 6.000 zł).

W istocie zatem powód naliczał i nalicza opłaty w zawyżonej wysokości, które niezależnie od ich nazwania (prowizja, składka za ubezpieczenie), stanowią źródło dodatkowego zarobku powoda, pobieranego kosztem pożyczkobiorcy, który to zarobek nie znajduje w realiach zawieranych umów pożyczek żadnego uzasadnienia. W świetle powyższych rozważań Sąd uznał, że postanowienia umowy odnoszące się do prowizji nie wiążą pozwanego.

Odnosząc się natomiast do opłaty przygotowawczej Sąd uznał, iż powód nie wykazał (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.), aby czynności związane z przygotowaniem umowy pożyczki pociągały za sobą wydatek rzędu aż 528 zł. Skoro opłata przygotowawcza, w myśl twierdzeń powoda, była pobierana za czynności faktyczne związane z przygotowaniem umowy, należało w sprawie udowodnić, fakt dokonania tych czynności oraz ich koszt, zwłaszcza w sytuacji, w której – jak twierdzi sam powód – omawiana opłata została skalkulowana w taki sposób, iż odpowiada rzeczywistym poniesionym przez pożyczkodawcę kosztom. W świetle zasad doświadczenia życiowego trudno przy tym przyjąć, aby samo przygotowanie dla pozwanego umowy pożyczki wymagało poniesienia kosztów w kwocie 528 zł, zwłaszcza, jeśli uwzględni się okoliczność, że przedłożona do akt umowa ma charakter szablonowy, a jedynymi zmiennymi w jej treści są w istocie kwota udzielanej pożyczki i okres zobowiązania.

Reasumując Sąd doszedł do przekonania, że mimo, iż strony łączył stosunek zobowiązaniowy o charakterze dobrowolnym, to jednak niedopuszczalną jest sytuacja, kiedy jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowny w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która prowadzi do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku prawnego, w tym wypadku konsumenta. W szczególności nie może mieć miejsca przypadek, w którym konsument zostaje obciążony nadmierną, a wręcz nawet rażąco wygórowaną prowizją oraz opłatą przygotowawczą. W niniejszej sprawie pożyczkodawca arbitralnie i całkowicie dowolnie narzucił pozwanemu sporne opłaty, które nie znajdują żadnego racjonalnego uzasadnienia, kierując się w tej sferze wyłącznie własnym partykularnym interesem. Tego typu praktyki polegające na czerpaniu dodatkowych profitów zasługują na szczególne potępienie, zwłaszcza, gdy sięgają po nie podmioty działające na rynku finansowym.

Wreszcie uwypuklenia wymaga, że pożyczkodawca nie był uprawniony do naliczenia i dochodzenia odsetek umownych za okres po rozwiązaniu umowy. Z datą rozwiązania stosunku umownego (tj. przed datą wymagalności raty nr 12) po stronie powoda ukonstytuowało się natomiast uprawnienie do naliczania odsetek karnych od zadłużenia przeterminowanego. Wyjaśnić jednak należy, że te ostatnie winny być liczone wyłącznie od kapitału pożyczki. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem judykatury, które Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela, brak jest podstaw do obciążania konsumenta odsetkami od kosztów kredytu, nawet w wypadku udzielenia kredytu w celu sfinansowania tych kosztów (por. m.in. wyrok SN z dnia 30 stycznia 2019 roku, I (...) 9/18, L.). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy, „zgodnie z art. 54 ust. 2 u.k.k. konsument zwraca kredytodawcy kwotę „udostępnionego kredytu”, czyli w rozumieniu art. 3 lit. I dyrektywy 2008/48/WE „całkowitą kwotę kredytu” (zob. też art. 5 pkt 7 u.k.k.). Całkowita kwota kredytu nie obejmuje kwot powiązanych przez kredytodawcę z pokryciem kosztów związanych przez kredytodawcę z udzieleniem odnośnego kredytu, które to kwoty nie są w rzeczywistości wypłacane konsumentowi (wyrok (...) z dnia 21 kwietnia 2016 r., w sprawie C-377/14 R. i R.). Inaczej rzecz ujmując, konsument w razie odstąpienia od umowy nie zwraca kredytodawcy nieudostępnionych mu środków (opłaty przygotowawczej, prowizji, ubezpieczenia itp.), na które kredytodawca również udzielił kredytu. Nie zwraca ich nie tylko dlatego, że nie mieszczą się w pojęciu „udostępniony kredyt”, ale także dlatego, że są one kredytodawcy nienależne. Według art. 54 ust. 4 u.k.k. w przypadku odstąpienia od umowy, o którym mowa w art. 53 u.k.k., kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej. Co oznacza, że brak w takim wypadku należnych kredytobiorcy „kosztów kredytu”. Skoro w razie odstąpienia od umowy konsument ma obowiązek spłacić kredyt, tj., jak ujmuje to art. 54 ust. 2 u.k.k., zwrócić udostępnione mu środki (całkowitą kwotę kredytu w rozumieniu art. 5 pkt 7 u.k.k.), to zasadne jest naliczanie odsetek na podstawie art. 54 ust. 1 u.k.k. wyłącznie od tej kwoty. W szczególności, dlatego że konsument nie ma żadnego wpływu na działania kredytodawcy związane z rozliczeniem kosztów kredytu (opłaty przygotowawczej, prowizji, ubezpieczenia itp.), co powoduje, że termin „spłaty” tych środków pozostaje całkowicie niezależny od woli kredytobiorcy”. Dlatego też Sąd przeliczył należność z tytułu odsetek karnych za dochodzony przez powoda okres w ten sposób, że obliczył wysokość tychże wyłącznie od kapitałowej części rat nr 1-10. Łączna wartość tych odsetek wyniosła 15,76 zł.

W świetle przeprowadzonych rozważań Sąd uznał, iż powód mógł się zasadnie domagać od pozwanego zapłaty kwoty 5.000 zł tytułem zwrotu kapitału pożyczki pomniejszonej o wartość dokonanych spłat, odsetek umownych za czas trwania umowy – 559,16 zł oraz odsetek karnych – 15,76 zł, a więc łącznie sumy 5.574,92 zł. Skoro zaś pozwany

tytułem spłaty zaciągniętego zobowiązania uiścił łącznie 2.163 zł, to do zapłaty pozostała suma 3.411,92 zł. Dalej idące roszczenie należało oddalić.

Mając powyższe na uwadze Sąd wydając w sprawie wyrok zaoczny zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.411,92 zł z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 5 maja 2022 roku do dnia zapłaty, oddalając pozew w pozostałym zakresie. Oczywiście, wydanie wyroku zaocznego nie przesądzało o uwzględnieniu powództwa w całości. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego. Domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (por. uzasadnienie SN z dnia 18 lutego 1972 roku, III CRN 539/71, OSNCP 1972/7-8/150). W przedmiotowej sprawie twierdzenia faktyczne powoda w zakresie, w jakim pozew oddalono, budziły jednak uzasadnione wątpliwości Sądu.

M.-prawną podstawę roszczenia odsetkowego powoda stanowi przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wskazany przepis art. 481 k.c. obciąża dłużnika obowiązkiem zapłaty odsetek bez względu na przyczyny uchybienia terminu płatności sumy głównej. Sam fakt opóźnienia przesądza, że wierzycielowi należą się odsetki. Dłużnik jest zobowiązany uiścić je, choćby nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c., a zatem nawet w przypadku gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności i choćby wierzyciel nie doznał szkody. Odpowiedzialność dłużnika za ustawowe odsetki w terminie płatności ma zatem charakter obiektywny. Do jej powstania jedynym warunkiem niezbędnym jest powstanie opóźnienia w terminie płatności. Zgodnie z treścią § 2 art. 481 k.c. jeżeli strony nie umówiły się co do wysokości odsetek z tytułu opóźnienia lub też wysokość ta nie wynika ze szczególnego przepisu, to wówczas wierzycielowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie. W niniejszej sprawie strony w umowie zastrzegły możliwość naliczania z tytułu opóźnienia maksymalnych odsetek za opóźnienie, a zatem powód był uprawniony do żądania zapłaty odsetek w wyższej, przewidzianej umową wysokości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 880,46 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy kosztami faktycznie poniesionymi a kosztami, które strona powodowa powinna ponieść, stosownie do wyniku przedmiotowej sprawy (powód wygrał spór w 38% ponosząc koszty procesu w wysokości 2.317 zł).

Z powyższych względów orzeczono, jak w sentencji.